

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR

DEN SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIVEN AV

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR:

MARGARETA
VON KONOW

I N N E H Å L L

Aktuella skolproblem.

Fredrikke Mörck in memoriam.

Av Sofie Voss.

Manliga monopol tendenser. Av
Elisabeth Nilsson.

Sydamerikanska kvinnoprofi-
ler. II. Av Hanna Rydh.

Telegrafstyrelsen och behörig-
hetslagen.

Dit vi hunnit.

Den nye kvinnesaken. Av Caro
Olden.

Pressen och vi. Av Martha Hed-
fors.

John Bauers konst. Av Sigge
Bergström.

Dagens porträtt: Karin Kock. Av
M. v. K-w.

En märklig livsskildring. Av Es-
ter Nennes.

Ny litteratur.

Österrikes kvinnor.

Kretsmeddelanden.

ÅRGÅNG 21

November 1934

Fredrika-Bremer- Förbundets Byrå

KLARABERGSGATAN 48

STOCKHOLM C.

Lämnar råd
vid yrkesval
åt kvinnlig
ungdom.

Tel. 204850

HERTHA

ÅRGÅNG XXI

NOVEMBER 1934

HÄFTE 9

AKTUELLA SKOLPROBLEM.

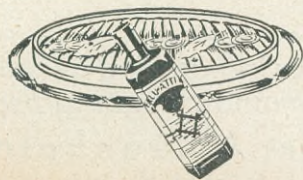
DE^N, SOM FÖLJT MED HÄNDELSENA inom skolans värld på det sista i dessa dagar, har all anledning att förvåna sig över hur samtidigt med glädjande utveckling och stora framsteg i många avseenden det spåras krafter, som obönhörligt vilja hämma och vrida tillbaka.

Det sker i våra dagar stora omdaningar i skolans arbete metodiskt och pedagogiskt. Kanske gäller detta huvudsakligast inom folkskolor och flickskolor. De högre gossläroverken äro så hårt bundna i examensväsen och gamla traditioner, att de ha svårare att följa med tiden, att ta hänsyn till barnpsykologiens nya krav och att lyhört lyssna till mänskliga och individuella synpunkter. Men även där börja reformerna få insteg, vilket på ett glädjande sätt framgår av bl. a. den nya läroverksstadgan av år 1933. På många håll i vårt land pågår det pedagogiska reformarbetet synnerligen intensivt och målmedvetet. De viktigaste principerna, som därvid komma till tillämpning, kunna helt kort betecknas med orden koncentration, självverksamhet, arbetskola, lärostoffets begränsning, individualisering i arbetet, bättre avvägning än förr mellan frihet och auktoritet o. s. v. Man söker rätta arbetsmetoder och arbetsuppgifter så

vitt möjligt efter elevernas individuella förmåga att tillgodogöra sig stoffet och deras individuella läggning. Man lägger huvudvikten på personlighetsfostran och fostran till att på egen hand kunna lösa problemen och skaffa sig ökade kunskaper.

Det kräves inga längre utläggningar över dessa saker för att var och en skall förstå, att ett huvudvillkor för tillämpande av dessa "den nya skolans" krav är, att antalet barn, som samtidigt skall undervisas av en och samma lärare, ej får vara för stort. En mera slentrianmässig gammaldags klassundervisning kan man tänka sig kunna försiggå i klassavdelningar på 30 à 40 barn, men individualiseringen kräver betydligt färre.

Nå, tänker den oinvigde, vi ha ju just nu alla förutsättningar för att tillgodose detta krav. Vi veta alla, att nativiteten sjunker, att sementrierna en lång tid utexaminerat för många lärarekrafter i förhållande till behovet enligt det gamla systemet. Vad är då naturligare, än att klasserna göras små landet över, och att skolan just nu, då det krävande

INLAGD SILL

kan vara en läcker smörgåsrätt. Den blir det alltid om Ni på rätt sätt använder

FALU-ÄTTIKA

nydaningsarbetet pågår, kan absorbera många flera lärarekrafter än förr till båtnad i första hand för skolans arbetsresultat, d. v. s. till våra barns bästa, men också till motarbetande av den alltmer tilltagande arbetslösheten bland lärarna. Enligt en utredning, som gjorts inom Sveriges allmänna folkskollärareförening, gå för närvarande enbart bland gruppen småskollärarinnor (privat-lärarinnor ej medräknade) c:a ett tusen arbetslösa. Ja, det resonemanget ligger så nära till hands. Men hur är det i verkligheten?

Här pågår något, som kallas rationalisering i samband med skatteutjämning, och det är ett ekonomiskt intresse att slå tillsamman avdelningar och klasser. Skolväsendet förbilligas, om närliggande skolor sammanslås. Äro de ej tillräckligt nära liggande, så finnas — tack vare bussar och bilar — nu så utmärkta möjligheter till skolskjutsar, och i vissa fall anordnas inackordering för barnen. Det blir billigare att kosta på detta och spara in lärarekrafter.

Här skall erkännas, att det kan finnas fall, då det pedagogiska kan vinna på en sammanslagning. Två små skolor kunna ligga i var sin kommun men så nära varandra, att barnen gott kunna gå till den ena av dem och att man genom sammanslagningen kan få bättre skolform, bättre tillgång till undervisningsmateriel, specialrum o. d. Men i barnaskolan betyder lärarens personliga insats och kontakt med sina elever ofta mer än yttre förutsättningar, och kunde man pröva saken fullt förutsättningslöst och objektivt med hänsyn till barnen, så skulle man säkert i de allra flesta fall ha anledning att välja den lilla skolan, även om de yttre hjälpmedlen ej vore de mest förstklassiga. Skolskjutsar låter bra, men i realite-

ten betyder det ofta småbarn i regn och rusk, längre bortovaro från hemmet än nödigt och nyttigt är o. s. v. Man skulle ju också kunna tala om, vad många av våra folkskoleinspektörer berätta, hur de små skolorna i avlägsna trakter i all sin anspråkslöshet äro verkliga kulturhärddar för hela bygden, och att befolkningen på många sätt lider förlust genom skolans indragande.

Att i städer och större samhällen, där man på alla skolans stadier har många parallellavdelningar, pressa antalet elever i höjden i dessa klasser i stället för att lägga upp en eller annan ny avdelning, kan ej förklaras ur någon annan synpunkt än att en eller flera lärarelöner kunna inbesparas. Men är detta försvarligt, om man ser problemet mot bakgrunden dels av de pedagogiska krav, som här ovan berörts, och dels mot bakgrunden av en lärarearbetslöshet, som fått sådan utbredning, att väl staten tvingas att förr eller senare upptaga frågan om arbetslöshetsunderstöd även för denna kategori av samhällsarbetare?

När man ser å ena sidan det pedagogiska nydaningsarbetet och å andra de många sparåtgärderna just på skolans område som två mäktiga parallella rörelser, så frågar man sig själv, om den vänstra handen ej vet, vad den högra gör bland dem, som bära ansvaret för utvecklingen av skolväsendet i vårt land just nu.

Jubileumsgåvan.

Nya bidrag:

Från Örebrokretsen . . . . . 200:—

Härmed utgör sammanlagda beloppet kr. 11,019:—.

HYDROX

är det rätta för behandling av golv och linoleummattor. Begär prosp.

A.-B. Alfort & Cronholm
STOCKHOLM 3

Fredrikke Mørck.

Frøken Fredrikke Mørck, Oslo er avgått ved døden 73 år gammel. Hun hørte med til den kampglade og modige skare som fra de tidligeste år var med å kjempe frem kvinnes frigjørelse og for hvem kvinnesakens framgang var et evangelium. Hun hadde fått sin glødende tro og begeistring, sin inspirasjon gjennom samværet med vår ledende forkjemper Gina Krog. De var gode venner, de arbeidet sammen i mange år og Gina Krog anså Fredrikke Mørck som sin selvskrevne efterfølger, den som skulde kjøre videre i samme spor. Det blev derfor frøken Mørck, som kom til å overta redaksjonen av Gina Krogs kamptidsskrift "Nylænde", og hun gjorde dette med megen dyktighet inntil tidsskriftet i 1926 gikk inn.

Fredrikke Mørck var utdannet som lærerinne og drev sin egen skole i Oslo for mindre gutter og piker. Men hun sluttet hermed da de sosial-politiske interesser tok overtaket og dermed alle krefter og all tid. Hun kom med i styret for Norske Kvinners Nasjonalråd og blev dets æresmedlem, og hun stod i en rekke år som formann i Norsk Kvinnesaksforening. Også her kom hennes pedagogiske evner til anvendelse idet hun nedla et dyktig arbeide i ledelsen av den husstellskole som foreningen driver og som er meget godt ansett.

Fredrikke Mørck satt inne med mange kunnskaper og erfaringer og var ikke så lite av en internasjonal personlighet. Fra de mange kongresser hvor hun alltid møtte, fra de

In memoriam.

mange foredragsreiser hun foretok i Skandinaviens, Holland og Tyskland hadde hun mange venner og hennes personalkjenskap innen andre lands kvinnesakskretser var imponerende. Mange var de som søkte opplysninger hos henne og alltid blev de møtt med venlighet. Derfor blir det et tomrum efter henne. Ved hennes død er mange av de tråder slitt over som gjennom tidene bandt kvinnesakens forkjempere sammen i alle land.

I 1914 utsendtes et verk "Norske Kvinner" med Fredrikke Mørck som redaktør. Det var et stort og krevende arbeide som alltid vil bli et kileskrift om norske kvinners innsats i samfundslivet. Og ved I. C. W.-kongressen i Oslo 1920 var hun hovedredaktør for "Who is Who?" I høst ved Norsk Kvinnesaksforenings 50-års jubileum blev hun foreningens æresmedlem.

Fredrikke Mørck hadde ett blidt, kvinnelig vesen. I de senere år var hun sykkelig, men hennes kjærlighet var alltid like varm og interessen like stor for den sak hun hadde ofret så mange krefter i de mange år.

På hennes bære såes en blomsterhilsen med svenske farver fra venner i nabolandet.

Oslo 27-10-34.

SOFIE VOSS.

DRICK RAMLÖSA

Sveriges förnämsta naturligt alkaliska vatten.

Äkta endast med vidstående varumärke på etiketten.

Elisabeth Nilsson:

MANLIGA monopoltendenser.

Reaktionen mot kvinnornas rätt till arbete tar sig i Malmö anmärkningsvärda uttryck, för vilka advokaten Elisabeth Nilsson här nedan redogör:

REAKTIONEN MOT KVINNORNA, som tid efter annan gjort sig allvarligt märkbar, har tagit sig uttryck i ett par händelser, som under höstens lopp ägt rum i Malmö.

Den kommitté, som enligt stadsfullmäktiges i Malmö beslut år 1929 fick i uppdrag att överarbeta det tjänste- och avlöningsreglemente, som nu gäller för Malmö stads tjänstemän, har nu avlämnat sitt förslag, därvid ett par ändringar av detsamma synes vara av ett särskilt intresse för kvinnorna. Kommittén föreslår nämligen att § 7 må få följande tillägg:

"Där av benämningen i lönestaten framgår, att befattningen är avsedd allenast för kvinnlig innehavare, må å densamma endast tillsättas kvinna. Å annan befattning må, därest annat ej författningsenligt gäller, endast tillsättas män."

I enlighet härmed är det planerat, att de tjänster, som nu innehavas av kvinnor, skola, markerade med ett litet kv., fortfarande få innehavas av kvinnor och alla övriga tjänster tillsättas med män. Det behöver ju icke särskilt påpekas att de av kvinnor nu

innehavda befattningarna höra till de minst avlönade.

Detta skulle sålunda innebära, att till de högre, mera kvalificerade tjänsterna, skulle *icke* en kvinna kunna få antagas, vilka meriter hon än må besitta, vilka kvalifikationer hon än må hava och huru lämplig hon än må vara till platsen i fråga. Det synes klart, att en sådan bestämmelse, om den blir genomförd i Malmö stadsfullmäktige, icke kan lända staden till gagn, eftersom den fria konkurrensen om de viktigare platserna genom bestämmelsen är utesluten. Det är också tydligt, att ett sådant slag är direkt riktat emot de kvinnor, som genom studier och erfarenhet meritera sig för mera ansvarsfulla tjänster.

Ett annat fall, som något mera rör tolkningen av den år 1923 beslutade behörighetslagen, är det, då ett såsom *extra* anställt kvinnligt skrivbiträde hos länsstyrelsen fått det besked, att hon, som under året ingått äktenskap, kommer att den 1 januari 1935 få avgå från sin tjänst. Skrivbiträdet i fråga hade, innan hon fick detta besked, begärt tjänstgöringsbetyg, vilket utvisar, att hon skött sitt arbete på ett i allo tillfredsställande sätt. Det är sålunda uteslutet, att det finnes någon annan grund för avskedet än just hennes äktenskap. Att märka är, att i länsstyrelsen finnas mycket få ordinarie kvinnliga befattningshavare, men massor av extra och extra ordinarie sådana. Ärendet ligger för närvarande hos Kungl. Socialstyrelsen.

Det tredje fallet gäller en befattning hos Malmö stads hälsovårdsnämnd. Tjänsten det här gäller har alltid varit kvinnlig, men nu har man

Tiden har skapat fram en ny typ av kvinnor, yrkesarbetande damer, studerande ungdom, självförsörjande fruar — kort sagt damer, som ha anledning vara synnerligen välklädda utan att ha varken tid eller råd att låta klädfrågan dominera. Atelier Kraka har satt som sitt mål att stå till speciellt denna kundkrets tjänst:

Vackra, personliga, välsydda kläder till rimliga priser, individuellt ritade utan det oproportionellt fördyrande beroendet av franska och andra utländska modeller

KRAKA
Maj Elfvik

Hanna Rydh:

SYD-AMERIKANSKA KVINNO- PROFILER.

Buenos Aires.

II. Argentina.

Fil. dr Hanna Rydh har fortsatt sina strövtåg till Argentina och låter oss här få inblick i de argentinska kvinnornas intellektuella och filantropiska verksamhet.

NÄR MIN RESA TILL BRASILIEN var definitivt fastställd, fick jag en dag ett mycket älskvärt brev från Buenos Aires, vari frågades, om jag

beslutat att den skall utlysas som en manlig tjänst. En bostadsinspektris har på grund av sjukdom förtidspensionerats, och befattningen ledigförklaras för återbesättande medelst en bostadsinspektör. Emot detta beslut reser sig en kompakt kvinnlig opinion, som förmenar, att en kvinna är bättre än en man lämpad att utföra inspektion i hemmen och att där påvisa fel, som böra rättas. Beslutet genomfördes med en mycket stor majoritet, emot vilken förste stadsläkaren d:r Axel Höjer anförde en väl motiverad reservation.

Opinionen i Malmö har städse visat sig mycket lyhörd för de svängningar, som röra sig i tiden, vare sig dessa äro reaktionära eller framstegsvän-

inte ville utsträcka min resa ned till Argentina och även hålla ett föredrag på La Biblioteca del Consejo Nacional de Mujeres. Det var fru Elsa Thulin i Stockholm, vilken själv för en del år sedan gjorde en resa till Argentina och då också hade föreläst där nere, som nu varit vänlig nog att skriva och berätta om min tilltänkta resa nedåt dessa sydliga farvatten. Brevskrivnerskan var en av de verk sammaste medlemmarna i den ovan nämnda institutionen och hette doña

liga. Detta visade sig tydligt, då i lönereglementet för en del år sedan med en oerhört stark majoritet beslut genomfördes, att kvinna, anställd i stadens tjänst, och vilken inginge äktenskap, skulle vara nödsakad att lämna den innehavda befattningen, om ej respektive verks styrelse funne hennes bibehållande lämpligt. Malmö var den första svenska stad, som fastställde en sådan bestämmelse.

Det vore beklagligt, om nästa steg i samma riktning skulle bliva genomfört i det här först omnämnda förslaget av Malmö stadsfullmäktige, och det är att vänta, att kvinnorna i Malmö göra sin röst hörd i oppositionen emot det nu föreliggande förslaget.

PARFUMERIE
ANTOINETTE W.

NORDING
STOCKHOLM

Etabl. 1846

DRICK · PORLA
vatten

Emina Pietranera de Mesquita. Jag är mycket glad att numera kunna räkna henne som en av mina vänner, och jag hade det största utbyte av samvaron med henne och övriga damer jag träffade inom "La Biblioteca", som är den gängse förkortningen på denna förträffliga institution, till vilken jag strax skall återkomma.

Låt mig först som sist säga, att jag under min vistelse i Argentina fick en mycket hög tanke om de argentinska kvinnorna. Jag förutskickar, att jag endast kan yttra mig beträffande de bildade kreolskorna; kreol är som bekant den vanliga, och jag skulle tro särskilt i Argentina mycket brukade, benämningen på de i kolonierna födda, företrädesvis helvita ättlingarna av de spanska — eventuellt portugisiska och franska — invandrarna. Det var, måste jag kanske även säga, en elit jag träffade samman med, men jag vet också, att jag inte är den enda främling, som fäst sig vid den starka ansvarskänsla inför hem och samhälle, ja, det sociala patos skulle man nästan kunna säga, vilket man möter hos så många av dem, och som verkar att vara ett med deras väsen. Man har en känsla av att deras insats som osjälviska, glada givare och sammanhållande värnare om hem och skyddsökande var mycket betydelsefull, och kanske särskilt märkbar i detta luftstreck.

Trots att de som makten ha ännu inte beslutat sig för att tillerkänna kvinnorna rösträtt, sätta de uppenbarligen stort pris på deras förmåga samt fullkomlig tillit till deras sociala plikt-känsla och vederhäftighet, ty en mycket omfattande del av det sociala arbetet, ja, man kan säga allt arbete som rör kvinnor och barn, ligger helt under kvinnlig organisation.

Det finnes nämligen en uteslutande av kvinnliga medlemmar bestående institution, "La Beneficencia", vilken arbetar dels med stora donationsmedel, dels med allmänna anslag, och som omhänderhar allt upptänkligt välfärdsarbete för nämnda kategorier samhällsmedlemmar. I sällskap med doña Emina — jag nämner inom parentes att det är vanligt i Sydamerika både för gifta och ogifta damer att de tituleras doña med tillägg av förnamnet, de gifta kvinnorna utsätta, då de skriva sitt fullständiga namn även alltid sitt eget familjenamn samt därefter mannens med ett "de" framför — med doña Emina gjorde jag som sagt besök vid flera institutioner som sorterade under La Beneficencia. För att nämna ett par: en stor barnkrubba, ett stort sjukhus för kvinnor samt ett väldigt barnbördshus med 500 sängar. Detta senare intresserade mig särskilt såtillvida som man där tillämpade metoder, vi här hemma anse eftersträvansvärda, men vilka ännu ej överallt uppnåtts, näml. att på hemmet behålla ogifta mödrar tillsammans med sina barn så länge som möjligt, för att de medan de få hjälpa till med förekommande sysslor skola fästa sig vid sina barn och för framtiden känna sitt ansvar gentemot dem. Dessa mödrar och barn behölls här i tre månader, vi bruka ju anse sex som idealiskt. Man skulle också kunna invända att sjukhuset var alltför stort för att någon mera personlig inverkan skulle kunna äga rum. Men man får ej glömma, att Buenos Aires är en jättestad med två och en kvarts millioner invånare, och institutionerna bli givetvis gärna i storlek därefter. Såg man som sagt i visst avseende med samma ögon som vi på ett stort socialt problem, så hade man långt ifrån vågat sig in på

Bra och billigt bor Ni på

Frälsningsarméns Hotell

I Stockholm Drottningatan 66, tel. 232775
I Göteborg Postgatan 10—12, tel. 70230
I Norrköping Tunnbindareg. 11—13, tel. 1136
Stilla och lugnt. God betjäning

Pension Lilja

Klarabergsgatan 42, IV, Sthlm.

Tel. 208258. Välrenommerat
fullt modernt, familjehotell
av hög klass.

att för det utomäktenskapliga barnets vidkommande påyrka den numera för oss självklara rättigheten att också få känna sin far. Överläkaren på det sagda barnbördshuset var både intresserad och road, då jag redogjorde för honom om vår lagstiftning på detta område. Hela personalen, även läkarna på de institutioner, som arbeta under La Beneficencia anställas av denna kvinnliga styrelse, som sålunda har en stor makt även på detta område.

Jag började med att nämna att jag hade inbjudits att tala på La Biblioteca del Consejo Nacional i Mujeres, i vars utomordentligt trevliga konsertsalong i deras eget hus jag talade om Sverige i forntid och nutid inför en mycket distignerad publik, varibland den diplomatiska kåren var talrikt företrädd. Men det var ej där om jag skulle berätta nu, utan i stället tala om, att Consejo Nacional, som framgår av namnet, motsvarar Kvinnornas Nationalråd och även mycket riktigt är ansluten till International Council of Women. Dess nuvarande ordförande är doña Carolina Lena de Argerich och till detta Consejo äro anslutna inte mindre än 87 socialt verksamma kvinnoföreningar. "La Biblioteca" är, som också namnet låter förstå, från början stiftat att vara El Consejo, d. v. s. Nationalrådets bibliotek, som tillhandahöll medlemmarna god lektyr och lärde dem älska böcker, så som dess tidigast uppgift uttrycktes. Sedan dess har La Biblioteca vuxit ut till en stor institution med många grenar, man har kurser i alla möjliga intellektuella ämnen, som skall kunna förhjälpas unga flickor att erhålla goda anställningar. 550 elever undervisas för närvarande där,

och av dem 100 på av La Biblioteca givna stipendier. I många fall sitta dess egna framstående, högt bildade medlemmar, som givetvis oavlönade, men högt uppskattade lärarinnor, och det är en särdeles trevlig anda rådande. La Biblioteca har ett stort bibliotek, en vittutgrenad föreläsningssamhet och en mångfald olika verksamhetsgrenar i gång. Det skulle nu föra mig alltför långt både att närmare ingå därpå och att närmare presentera de många damer med vilka jag kom i personlig kontakt och lärde mig att varmt uppskatta.

Givetvis fanns det också i Argentina en hel del i yrken verksamma kvinnor, emellertid fick jag den uppfattningen, att de akademiskt utbildade inte intogo någon särskilt framträdande plats, de äro inte heller anslutna till International Federation of University Women, trots trevare från denna förenings sida.

Frågan om fränskild hustrus pensionsrätt eller rättare sagt dess behandling i 1930 års pensionssakkunnigas förslag (se Herthas sept.- och okt.-nr) har varit föremål för utlåtande såväl från Svea Hovrätt som från Riksräkenskapsverket.

Svea Hovrätt framhåller i saken bl. a. följande: "— Även efter förslagets genomförande skulle sålunda skilsmässa städse, utan hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet, medföra förlust av pensionsrätt. Erfarenheten visar, att denna ovillkorliga regel kan leda till mycket obilliga resultat, och de skäl, som de sakkunniga åberopa till stöd för sin ståndpunkt, äro enligt hovrättens uppfattning icke bindande". Hovrätten hemställer, att frågan utan uppskov göres till föremål för ytterligare utredning.

Riksräkenskapsverket anser sig ej kunna biträda de sakkunnigas uppfattning i frågan utan yttrar bl. a.:

De komma med glädje — de komma till fest....

Postsparbankens presentkort, den »alltid lämpliga presenten» finns till salu å närmaste postanstalt och kan köpas till det belopp, Ni själv önskar.

TELEGRAFSTYRELSEN OCH BEHÖRIGHETSLAGEN.

Telegrafverket hade i sommar annonserat en kurs för telegrafassistenter, där det fatala ordet manlig, som förr stängde vägen för de kvinnliga aspiranter, som önskade meritera sig för befordran till högre tjänster, nu utelämnats. 48 kvinnliga och 119 manliga sökte, 30 manliga men ingen kvinnlig antogs, trots att en del av de manliga studenternas betyg lågo betydligt under de kvinnligas. Urvalet hade i några fall skett på andra grunder än betygsvärdering. Kvinnliga telegrafpersonalens förening har överklagat beslutet hos K. Maj:t och anhållit om omprövning av ansökningarna. Av Telegrafstyrelsens yttrande i saken till K. Maj:t kan man knappast undgå att få den uppfattningen, att vederbörande önskar grunda en tjänstemannadynasti, ärfvlig endast på manslinjen och att grundlagens bud om ovöld, förtjänst och skicklighet ej spelat den dominerande rollen.

Kvinnliga Telegrafpersonalens förening överklagar beslutet.

Genom nådigt beslut av den 11 nov. 1932 hade K. Maj:t funnit skäligt förklara, att kvinna icke skall vara utesluten från rätt att söka tillträde till de assistentkurser, som hädanefter anordnas av telegrafverket. telegrafstyrelsen givetvis obetaget att vid provningar och ansökningar därom taga de hänsyn till sökandes personliga lämplighet, som erfordras för att ändamålet med kurserna må blifva på tillfredsställande sätt uppnått. I sin första skrivelse till K. Maj:t framhåller Kvinnliga Telegrafpersonalens

” — — — Med hänsyn särskilt till det obilliga däruti, att en hustru vid skilsmässan efter ett mycket långvarigt äktenskap helt skall gå miste om sin rätt till pension, anser Riksräkenskapsverket, att denna fråga bör upptagas till förnyad prövning i syfte att bättre tillgodose fränskild makes intressen”.

förening bl. a., att det ovannämnda beslutet givetvis ej kan tolkas så, att kvinnor endast skulle äga rätt att söka tillträde till telegrafassistentkurs, telegrafstyrelsen därefter obetaget att förklara dem olämpliga, endast därför att de äro kvinnor. Mening- en med beslutet måste vara, att de kvinnliga aspiranternas lämplighet skulle prövas efter samma grunder som de manligas. Föreningen anser vidare, att K. Maj:ts beslut ej giver styrelsen befogenhet att, med vidhållande av sin tidigare ståndpunkt, utan vidare lämna alla ansökningar från kvinnor utan avseende. En sådan tolkning av beslutet skulle göra dess förra del, förklaringen att kvinna icke skall vara utesluten från rätt att söka tillträde till assistentkurser, fullständigt meningslös och dessutom stå i strid mot gällande lag.

Skrivelsen mynnar ut i en hemställan om omprövning av ansökningarna samt att telegrafstyrelsen måtte meddelas sådana direktiv, att de kvinnliga sökandenas lämplighet varder prövad efter samma grunder som de manligas.

Telegrafstyrelsens utlåtande

över Kvinnliga Telegrafpersonalens förenings framställning ger vid handen, att den princip, som följts vid elevantagningen, tycks lämna åtskilligt övrigt att önska ifråga om rättvisa och förut-sättningslöshet. Följande passus torde ge tillräckligt belägg för detta påstående: ”Vid tidigare elevantagningar har styrelsen plägat genom förfrågningar hos vederbörande läroverks rektorer och på annat sätt söka skaffa sig en uppfattning om sökandes personliga egenskaper såsom i avseende å vakenhet, energi, flit och ordentlighet, samt deras allmänna förutsättningar att kunna bliva dugliga tjänstemän inom det arbetsområde, varom fråga är. Dylik förundersökning har styrelsen funnit sig denna gång icke medhinnna. Styrelsen har därför ansett sig böra vid antagningen i lämplig omfattning utvälja sådana sökande, om vilka man utan särskilda forskningar ve-

**Gör Edra
beställningar
hos**

**OSCAR BERGS
Konditori**

A.-B. Schreuder & Olsson
Agnegatan 34, Stockholm.
Tel. 53 12 49, 50 77 82.

ARBETEN I TENN:
Konstindustriella artiklar, lämp-
liga som hedersgåvor och
sportpris. — Glassformar, mar-
sipanformar, patentkork m. m.

tat, att de utgått från verkligt goda hem, förutsatt givetvis att de tillika i avseende å kunskapsbetyg och hälsotillstånd uppfyllt de allmänna fordringarna för anställning. Sålunda har tiel en början uttagits 8 sökande, vilka äro söner till skötsamma och i sin tjänst värenommerade befattningshavare i skilda tjänstegrader vid telegrafverket eller i annan statstjänst. — Styrelsen tror sig på detta sätt hava ått telegrafverket förvärvat personer, vilka kunna på goda grunder antagas komma att hängivet och plikttroget ägna sina krafter ått verket." (!) Vad de övriga 22 antagna beträffar, har styrelsen bedömt betygsordningen enligt en helt ny poängberäkning. "Vid den uttagning av elever, som grundats på dessa poängtal har ingen kvinnlig sökande förbigåtts", heter det slutligen i skrivelsen.

"Härstamningsprincipen" bemötes

i en ny skrivelse till K. Maj:t från Kvinnliga Telegrafpersonalens förening, vari det bl. a. heter:

I fråga om grunderna för antagningen av elever till nu ifrågavarande kurs anför telegrafstyrelsen i första hand, att den ansett sig böra "i lämplig omfattning utvälja sådana sökande, om vilka man utan särskilda forskningar vetat, att de utgått från verkligt goda hem, förutsatt givetvis att de tillika i avseende å kunskapsbetyg och hälsotillstånd uppfyllt de allmänna fordringarna för anställning". Med denna utgångspunkt har styrelsen "till en början" uttagit åtta sökande, "vilka äro söner till skötsamma och i sin tjänst värenommerade befattningshavare i skilda tjänstegrader vid telegrafverket eller i annan statstjänst".

Gentemot denna princip för antagande till statstjänst torde åtskilligt kunna invändas. Skulle detta förfaringssätt komma till allmän användning, bleve till sist de sökandes personliga egenskaper och kunskaper av föga värde i jämförelse med de vitsord, de kunna förete rörande sina hem. Och att driva denna sats därhän, att härstamningen från statstjänstemän anses utgöra kriterium på att sökandena utgått från goda hem och kunna "antagas komma att hängivet och plikttroget ägna sina krafter ått verket", synes oss fullkomligt orimligt. Detta skulle i själva verket innebära ett monopoliserande av statstjänsterna, vilket står i strid emot såväl gällande författningar som den allmänna uppfattningen.

Att ett eller annat undantag i särskilt

ömmande fall göres för barn till någon verkets tjänsteman kan vara förklarligt, men att härstamningsprincipen tillämpas i så stor utsträckning som här skett kan icke vara önskvärdt vare sig ur statens egen eller de enskilda medborgarnas synpunkt. Telegrafstyrelsen har dessutom själv tidigare betonat vikten av att eleverna vid antagandet besitta erforderliga höga förkunskaper. Det är därför så mycket mer anmärkningsvärt, att styrelsen nu anlägger helt andra synpunkter beträffande omkring en fjärdedel av de beräknade kursdeltagarna. Märkligt är även, att telegrafstyrelsen ansett de goda tjänstemannaegenskaperna vara ärflika allenast i fråga om tjänstemännens söner, medan däremot en kvinnlig realstudent — Karin Nilsson — helt uteslutits, trots att hon är dotter till en telegraftjänsteman och i fråga om betyg kan uppvisa en poängsumma, som enligt den beräkning, telegrafstyrelsen förklarar sig hava tillämpat, är betydligt högre än poängsumman för var och en av de fem manliga realstudenter, som antagits i sin egenskap av tjänstemannasöner.

Enligt den äldre, under en följd av år tillämpade poängberäkningen skulle bland realstudenterna kvinnliga sökande hava upptagits såsom nr:is 14 och 25, men genom det nya beräkningssättet har en fullständig omvärdering av de sökande ägt rum och resultatet bl. a. blivit, att en av dessa två kvinnliga studenter, nr 14, nedflyttats till nr 33 i ordningsföljden.

Telegrafstyrelsen förklarar nu, att vid den uttagning av elever, som grundats på den nya poängberäkningen, har ingen kvinnlig sökande förbigåtts. Styrelsen har emellertid bland de "uteslutande efter betygsordning" utvalda antagit även Erik Svensson, vilkens poängtal enligt den nya beräkningen är 34 (däruti inberäknade kompletteringsbetyg i fysik, matematik och kemi), men icke Karin Nilsson, vilkens poängtal enligt samma beräkningsgrund och utan komplettering likaledes är 34. Härtill kommer, att Erik Svensson är född 1912 och således överårig enligt de principer, som i regel tillämpats med avseende på åldersgränsen, medan Karin Nilsson är född 1916.

Telegrafstyrelsen synes alltså fortfarande, i strid emot behörighetslagen och Eders Kungl. Maj:ts den 11 november 1932 givna beslut angående kvinnors tillträde till de assistentkurser, som anordnas vid telegrafverket, vidhålla sin gamla ståndpunkt,

Alltid förstklassig frukt. Fruktcentralens butiker:

Drottninggat. 41, Drottningg. 11, Regeringsg. 11, Biblioteksg. 11, Vasag. 3, Vasag. 8, Vasag. 25—27, Vasag. 44, Stureg. 3, Roslagsg. 3, Odeng. 73, Hallen, Östra station, CENTRALBANGÅRDENS STORA VANTHALL, STOCKHOLM.

“Dit vi hunnit,

en film om Fredrika-Bremer-Förbundet och kvinnor i yrkesarbete”,

så har den film döpts, som vill söka ge en koncentrerad bild av Fredrika-Bremer-Förbundets verksamhet och strävanden och dessutom ge inblick i några intellektuella och manuella yrkesgrenar, där kvinnor äro verksamma. Förbundets mera direkta kvinnosaksarbete kan givetvis ej återfinnas på vita duken, varken insatserna för rösträttens, den nya äktenskapslagens eller behörighetslagens erhållande, men bilderna från förbundsbyrån, ett den svenska kvinnorörelsens arbetscentrum par préférence, antyda dem dock, och så gör även den beledsagade texten. För övrigt göra bilderna från F.-B.-F:s skolor,

att dessa kurser endast skola vara tillgängliga för män. Kvinnliga sökande anses alltför, utan särskild prövning och trots kunskapsmeriter, olämpliga att utbildas för högre befattningar inom telegrafverket.

Föreningen kan icke finna den av telegrafstyrelsen tillämpade metoden tillfredsställande. De kvinnliga sökandena böra givetvis prövas efter samma grunder som de manliga, varjämte det ur rättvisans synpunkt likaledes är önskvärdt, att bestämda normer för poängberäkningen fastställas och följas.

Då styrelsen redan funnit möjlighet att bereda plats för fler elever än undervisningsanstaltens föreståndare från början ansåg lämpligt, torde det icke möta svårigheter att emottaga även ett par kvinnliga elever, heter det slutligen i skrivelsen, som utmynnar i en förnyad hemställan om omprövning av ansökningarna.

*

Man har nu endast att vänta och se och hoppas, att rättvisan måtte hemföra segern.

där teori och praktik ingått en så lycklig förening, institutionerna i fråga all heder.

Den 6 november hade filmen sin urpremiär i Grand Hôtels spegelsal i Stockholm vid en välbesökt soaré, som anordnats av Förbundets Stockholmskrets. Vi tillåta oss citera ur ett par recensioner om kvällen:

”Dit vi hunnit hette filmen, som Fredrika-Bremer-Förbundet inspelat apropå sitt jubileum som en tillbakablick och ett konstaterande av kvinnornas ställning just nu i arbetshänseende. Och genom filmens lilla tittglugg kunde man se ut över verksamhetsområden som vidgades i medvetandet liksom de mångdubblades i speglarna.

— — — börjar med ett bläddrande i gamla albumsblad. Där kommer fram gamla sirliga porträtt av mamsell Fredrika själv och de andra pionärerna, stela grupper av deltagarinnorna i de första betydelsefulla mötena, etapper på den väg som Fredrika-Bremer-Förbundet i så hög grad varit med om att bana för kvinnorna.” (Sv. D.)

”Kvällens huvudpunkt var dock premiären på en film, som tillkommit på förbundets initiativ. Filmen är enastående i så måtto, förklarade fröken von Plomgren, att en enskild förening därigenom låter utomstående taga del av sitt arbetsliv.

Filmens första del behandlade det dagliga arbetet inom denna landets äldsta kvinnoorganisation, som verksamt bidragit till att svenska kvinnor nått den position inom samhället och på arbetsmarknaden, som de nu ineha.” (St. T. D.)

*

A. G. DUFVA A.-B. I 87 år har Silverdufvan^s
silver varit ledande

HOVJUVELERARE

Butiker:

Stureplan 4, Drottningg. 10, 59 o. 110, Odeng.
31 o. 75, Hornsg. 52, Götg. 28 o. St Eriksg. 65.

Caro Olden:

Den nye kvinnesaken.

Den kända norska yrkeskvinnan och journalisten Caro Olden framlägger här sin syn på kvinnesakens nuvarande läge.

DET ER INGEN TILFELDIGHET at det verden over er opstatt en ny kvinnebevegelse. Intet er tilfeldig. Det var de nye økonomiske forhold, fremtvinget ved industriens utvikling, som gav den gamle kvinnesaken vind i seilene. Det vilde ikke ha nyttet med bare idealer om ikke også de samfunnsmessige forhold hadde ligget tilrette for en frigjørelse av kvinnene. De gamle pa-

Vi ønska filmen en framgångsrik turné hos förbundets — helst alla 35 — kretsar där den bör komma till sin rätt i en tidsenlig biograflokal, utrustad med alla de för vår tids ljudfilm nödvändiga, moderna resurserna.

triarkalske forhold med at de ugifte kvinner skulde forsørgeres i slektingers hus, dødsdømte sig selv. Man hadde ikke lenger råd til å forsørge en uproduktiv masse.

Efter krigen har det igjen funnet en økonomisk forandring sted. Krisen dikterer påny kvinnenes stilling. Mens mennene forblødde på slagmarken, gjorde kvinnene alt arbeide, da var de gode nok selv til det groveste og tyngste arbeid — de holdt land og rike sammen. Men ikke før var krigen slutt, og det gjaldt å skape "normale" tilstande, blev kvinnene kastet ut av arbeidet igjen. Man hadde ikke bruk for dem mer. Og så ser man hvordan det søkes skapt nye idealer for kvinnene for å fange dem inn. Mannen stoler alltid på at kvinnen er sa følelsesbetonet at hun lar sig gripe av selv det værste sentimentale sludder. Det er på dette grunnlaget nazismen arbeider — man bygger op et falsk ideal, og kvinnene er straks rede til å bøye kne for det. De lar sig pånytt utbytte og utnytte, de lar sig påny ofre, lar sig flytte som en brikke i et økonomisk spill.

Kvinnene verden over står idag delt i to skarpt adskilte leire. På den ene siden de som har latt sig gripe av en religiøs-politisk stemningsbølge med mannsidealet som en verdslig guddom. På den annen side de kvinnene som fremdeles hylder menneskeretten som det høieste gode, retten til å leve sitt liv i full frihet og likeverdighet, med rett til utdanning, med rett til arbeid, til selvutfoldelse.

Det er disse kvinnene som nu har sluttet sig sammen til vern om sine rettigheter. Det er de som på den

Välsorterat lager av alla slags Snörmakerier, såsom Band, Snören, Tofsar, Fransar, Belysningsarmatur m. m., m. m.

UTSTALLNING och BUTIK
Klarabergsgatan 52, Stockholm.
Telefon: 21 96 96 och 11 37 96.

gamle kvinnesaks grunn arbeider efter nye linjer i pakt med tiden. Det er de arbeidende kvinners sak som er kvinnesaken idag.

Vår rett til arbeid er i fare, vår frihet står på spill. Det er det kvinnene må ha for øie idag. Det er for sent å berge sig når flommen har tatt huset. Vi må allerede nu bygge demningen som skal beskytte oss. De store ord og de falske idealene er en større fare enn en tvangsmessig frihetsberøvelse. Da har man lettere for å verge sig — mot har kvinnen aldri manglet. Men overblikk og sund sans mangler hun ofte.

Takket være det frigjørelsesarbeidet som er gjort, står kvinnene idag bedre rustet enn noensinde til selv å føre sin sak. De har bevist at den var berettiget den kampen de kjempet. De har lagt sin dyktighet i vekt-skålen, sine evner og sin seige energi, og ingen kan komme og si at de er funnet for lett. De ha tilført kulturen store verdier. Vel er det kaos i verden, men hvem er det som har frembragt kaos, krise og krig? Det er den mannsstyrte verden. Var det ikke på tide at også kvinnenes syn gjorde sig mer gjeldende? At vår følelsesbetonethet ikke gikk i retning av en selvofring, en selvutsløttelse, men fant utslag i aktiv kamp mot urettferdigheten, mot rasehatet, mot krigsgalskapen, mot hele det panser- og platesystemet som råder i verden idag. En kamp mot egoismen, for folkefelleskapet.

Yrkeskvinner verden over har dannet en ring, en internasjonal kjede til vern om sine interesser. Men skal den bli effektiv må den bruke opplysning som sitt viktigste våben. Uten opplysning om politiske og sosiale forhold kan vi ikke utrette noe. Har

Martha Hedfors:

Pressen och vi.

I ETT STATIONSSAMHÄLLE I Södra Sverige utspelades härförleden etthemskt morddrama. Gärningsmannen, en 22-årig jordbruksarbeidare, hadde strypt sin fästmo, en 20-årig servitris. Dagen efter denna händelse voro ortstidningarna fyllda med skildringar av dramat. Med stora, ända till 20 mm. höga bokstäver drogo de allmänhetens uppmärksamhet till sig. I vår största dagliga tidning voro intagna fyra detaljbeskrivande fotografier från mordplatsen, bl. a. av mördaren och hans offer. I samtliga tidningar voro händelsens alla ruskiga detaljer utförligt skildrade.

För den, som i ett fall som detta fått på sin lott att delgiva en sjuklig och av många föregående sorger drabbad mor, att hennes barn mött sitt öde under sådana sorgliga omständigheter, var det nödvändigt att,

man den, kan man ikke la sig narre av de store og tomme ord og blindt gå inn for en bevegelse som tar sikte på å styrte kvinnene ned i uvidenhet og undertrykkelse.

Derfor må arbeidet idag ta sikte på størst mulig kunnskap, på dyktiggjørelse også for det offentlige liv. Og på forståelse av samholdet. Hvis hver fører sin egen lille private kamp med livet, blir det en kamp mot værmøller. Samlet er vi en makt. Vi løser ingen krise ved å gå ut av arbeidet og overgi det til mannen, vi oppnår ingen goder ved et offer. Bare ved selvhevdelse kan vi gjøre en positiv innsats i kulturlivet og i samfunnsordningen.

Föreningen Handarbetets Vänner

Stiftad 1874

Möbelyger, mattor, gardiner och broderier. Renoveringar. Skolor för utbildande av vävlärlarinnor och textila konsthantverkare

Stureplan 2, Stockholm, tel. 60 48 63

<p>H. FORSMANS ^S BEGRAVNINGSBYRÅ   46 DALAGATAN 46   Telefon 311278 Ombesörjer allt vid dödsfall. Låga priser.   Besök i hemmen efter telefonanmälan.</p>
--

John Bauer: *Teckning till Elsa Beskows saga När trollmor skötte kungens storbyk.*

Sigge
Bergström:

John Bauers konst.

Den så tidigt borttryckte sagomålarens konst presenteras här av en av hans vänner, nämligen konstnären och intendenten vid Sveriges allm. konstförening Sigge Bergström, som också ordnade den nyss avslutade minnesutställningen över John Bauer.

FÅ KONSTNÄRER HA FÖRUNNATS röna förståelse och uppskattning i så hög grad som kom John Bauer till del redan vid hans första framträdande. Och den publiksuccés, som väntade honom vid den nyss av-

som en första försiktighetsåtgärd, gömma undan tidningarna för att dessas onödigt ruskiga, i rent sensationssyfte och utan ringaste hänsyn givna skildring ej alldeles skulle bryta ner henne. — Polismyndigheten däremot visade största möjliga skonsamhet och fullgjorde sina åligganden först sedan den arma modern blivit på lämpligt sätt förberedd.

Man frågar sig: är ett dylikt ofrentliggörande av en uppskakande händelse nödvändigt? Kunde inte rubrikerna minskas och skildringarna över huvud taget göras en smula

hänsynfullare? Är icke en händelse av denna art skrämmande nog ändå även för de mest robusta naturer?

Man vågar väl förmoda och hoppas, att den tidningsläsande allmänheten skulle låta sig nöja med mindre notiser om hithörande ting och invänta officiella uppgifter.

Tidningspressen själv skulle säkerligen vinna på större återhållsamhet och samtidigt röna tacksamhet från de närståendes sida för på detta sätt visad medkänsla, oavsett vilken samhällsklass de av olyckan drabbade än må tillhöra.

Hultafors Fysikalisk-Dietisk-Kuranstalt 1,000 fot över havet

Behandling av *reumatiska* åkommor, *nervsjukdomar*, *mag- och tarmlidanden* samt andra *kroniska* sjukdomar. Alla moderna badformer, elektricitetsbehandling och massage. *Individuell diet*. Vegetarisk och blandad kost. Helpension. Begär utförligt prospect. Moderata priser. Inga dricksp *Överläkare: Dr: E. Garby* Postadr. Hultafors. Tel. Borås 695, Rävlanda 68, Hultafors 16. *Under samma regim:* Nyhyttans Badanst. Järnboås, öppen hela året, Ekebyholms Badanst. Rimbo, öpp. sommarm., Sthlms Fysik. Kuranst. Humlegårdsg. 18.

slutade, av Sveriges allm. Konstförening anordnade minnesutställningen i Konstakademien, visade, att intresset för hans konst alltjämt är i stadig stigande.

John Bauer föddes i Jönköping av burgna föräldrar den 4 juni 1882, och kom redan 1900 in vid konstakademien, där han studerade till 1905. Att han dessförinnan två gånger misslyckats med sin ansökan om inträde, torde vara de få verkliga motgångar, han haft på konstnärsbanan. Ty redan första året kunde han glädja sig åt det livligaste intresse såväl från lärares som kamraters sida. Lärarna ansågo honom visserligen för lat, men de förläto honom snart på grund av hans ovanliga begåvning — och kanske också för hans verkligt tjuvande personliga egenskaper. John Bauer var nämligen en fin och god människa och han erkände mycket ogärna ens för sig själv, att andra kunde vara mindre goda. Han såg ljusst på livet och människorna och denna livssyn återspeglades också tydligt i hans konst. När han målade sina allra fulaste troll, gjorde han det med en rörande medömkan med deras fulhet. Och då han en gång målade Fenrisulven, det ondas symbol i nordisk myt, låter han en bedårande skön, ljuslockig prinsessa med vänliga ord röra den stygga Ulven till tårar.

Då John Bauer "kom in på akademien" hade eleverna tre varandra rätt olika ideal, vilka var för sig företrädde en bestämd riktning. De voro Zorn, Carl Larsson och Richard Berg. Zorn företrädde valörmåleriet, Carl Larsson linieteckning och Richard Berg "litterärt" måleri. Bauer beundrade Carl Larsson och

följde till en början tätt i dennes fotspår, men Bauers linjeföring blev redan under hans akademitid så utsökt känslig och uttrycksfull, att han däri knappast överträffas av någon svensk konstnär.

Däremot intresserade han sig föga för valörmåleri. Men på minnesutställningen förekom dock ett synnerligen märkligt undantag. Hans där exponerade "Tegelbärare" visar, att han överlägset kunde behärska även detta uttrycksmedel, om han så ville.

Hans tidigare visade intresse för teckning efter levande modell försvann med tiden. Han blev till den grad skicklig på detta område, att modellen blev överflödig. Då en kamrat inför "Sagoflickan" uttryckte sin beundran för den utsökta teckningen av flickans nakna överkropp talte John Bauer om att han inte alls använt modell till denna. Han hade först försökt, men modellen "störde honom", och så tecknade han ur minnet.

Redan tidigt var han livligt intresserad av etnografika. Särskilt fornnordisk. Han tecknade och målade av allt han kunde hitta i museer av kläder, verktyg, vapen och dylikt. Egentligen för att "lära sig" hur de sågo ut, så att han skulle kunna dylika ting, då han framdeles skulle komma att behöva dem i sitt arbete.

På samma sätt arbetade han ute i naturen. Han samlade och tog med sig hem blommor, mossor, lavar och annat smått, som han gjorde närbilder av. Eller han kunde ligga timtal på magen borta i skogen och studera en linnéa, några svampar eller andra småting.

Omsider kände han sig färdig att ta itu med sitt livsintresse, sagoillu-

"Många bäckar små göra en stor å."

INSÄTT EDRA BESPARINGAR I
Stockholms Stads Sparbank Stiftad
år 1821

KONTOR: Fredsgatan 9, Hornsgatan 60, Odengatan 65, Folkungagatan 68, Fleminggatan 34 och Sibillegatan 8, öppna ½10—3 samt ½6—7, lördagar kl. 2 e. m.

Lat hand gör fattig.

Idog hand gör rik.

strationer. Till en början voro dessa endast illustrationer i vanlig mening. Visserligen utmärkta sådana, men de saknade självändamål. Teckningarna voro gjorda endast med tanke på hur de skulle göra sig i tryck. Och han brydde sig heller inte om vart de togo vägen, sedan de reproducerats. Lyckligtvis hade förläggarna, som behöllo hans teckningar, mera sinne för deras värde, så att de nu finnas bevarade. Till glädje såväl för ägarna som för allmänheten.

Men småningom fick han ögonen öppna för att teckningen eller målningen som sådan hade sitt eget värde. Det var när han mellan 1907—1915 utförde illustrationerna till sagosamlingen Bland tomtar och troll. Texten till dessa sagor var ofta av ganska ringa värde, men tack vare Bauers illustrationer blevo de till obeskrivlig glädje, inte bara för den tidens barn, utan också för vuxna.

Reproduktionerna voro ofta otillfredsställande, åtminstone efter nutida pretentioner, men icke desto mindre emotsågs dessa små sagoböcker med det livligaste intresse, då de kommo fram mot jul. Det vimlar av stortroll och krälar av småtroll. Humpe, trollpojken, symbolen för Bauers trollfantasier, föddes. Stora och små prinsessor, alla med makan Ester Ellqvists långa, guldgula hår, trampa skogens mjuka mossor. Käcka vallpojkar och ståtliga prinsar i ynglingagestalt rida över fälten i strålande sommarnattsljus.

Senare föddes barnet, sonen "Putte" och därmed kommer en ny centralfigur in i Bauers underbara sagovärld.

Men med tiden börjar han längta efter större uppgifter. Eller kan-

ske rättare större format. Han ser — i motsats till en del av hans kritici — att hans små målningar ofta egentligen äro förminskade monumentalmålningar.

Ett av de första försöken i denna riktning blir då "Sagoflickan" (1912). Han hade tänkt sig en flicka av bronsåldersfolket. Hon sitter högt på en sten, ensam, omgiven av ändlösa, tysta skogar med blänkande skogstjärnor i fjärran. Flickan, som är ett strålande porträtt av hustrun, sitter och kammar sitt guldgula hår, ung, frisk, sund och nöjd med sitt eget jag. Senare tillkommer "Freja", 1917, en strängt dekorativ oljemålning i Kommunala flickskolan i Karlskrona, och tre år tidigare den enda verkliga väggmålningen, "Den helige Martin och tiggaren" i Odd Fellow's lokal i Nyköping. — Det är med vemod man tänker på vilken utmärkt frescomålare, som gick förlo-rad genom Bauers tidiga bortgång.

Under tiden har han också sysslat med dekorationsskisser för teater. Han författade och iscensatte ett barnskådespel "Mats och Petter", som uppfördes på Skansen 1915. Och tillsammans med den berömda ryske balettmästaren Fokin planlade han en balett i samma stil för Operan.

Bauer gick så upp i sina trollfantasier, att han själv trodde på dem. "Jag målar efter levande modell", brukade han säga. Och det hände, att han skrämdes av den värld, han sålunda själv skapat. "Humpe har trollbundet mig", yttrade han. Konstnären gjorde också allvarliga försök att komma upp ur trollvärlden och skapa andra bilder. Jag vet, att Botticelli, som han under sina resor i Italien 1907—1909 gjort bekantskap med, då föresvävade honom.

ANDERSSONS

Damfrisering

Centralbadet, Stockholm.

REKOMMENDERAS.

Elegant. Förstklassig.

Johanna Brunssons Vävskola
STOCKHOLM

Affärstid 9-6. - Tel. 20 04 37. - 11 33 63

Utbildar Vävlärarinnor o. Vrkesutövare. Kurser i Hembävning För-äljer mattor i flossa, rya, röllakan, rosengång. Möbiltyger, Gardiner, Vepor, Klädningsstyger m. m. av egen tillverkning. Vävgarlar. Vävstolar och Vävstolstillbehör, SKOLA och FÖRSÄLJNING: Kungsgat. 70 (hörn. av Vasag.), 2 tr. Stockholm. Grund. 1873. Inneh. Alma Jacobson.

Dagens porträtt:

KARIN KOCK.

Docenten Kock i talarstolen. (Bild ur filmen "Dit vi hannit".)

INTE ENS DEN MEST FÖRBLINDADE motståndare till kvinnornas rätt till individualiserat och skapande arbete i det moderna samhället torde våga förneka, att svensk nationalekonomi skulle lida en kännbar förlust, om någon inhemsk Hitler plötsligt toge sig för att förvisa docent *Karin Kock* till hemmets "skyddade" domäner. Därtill har hon som en av våra nationalekonomiskt skolade bankexperter gjort sig ett alltför känt namn inom den vetenskapliga världen och alltför framgångsrikt upptagit en fri och ädel tävlan med manliga kolleger. Tack vare vissa nationalekonomiska utredningar, till vilka vi skola återkomma, är hon just nu alldeles särskilt aktuell och försvarar därför väl sin plats under Dagens porträtt.

Dragningen till siffror och kalkyler måtte ha varit Karin Kock medfödda, och den fick nog ytterligare näring under de år, 1911—15, då hon dagligen umgicks med dessa matematiska skrivtecken under dr Guinchards egid på Stockholms stads statistiska kontor. Där var det också, som hon beslutade sig för att fortsätta sina studier, och 1918 var hon klar med sin fil. kand.-exam. i ämnena matematik, statistik och nationalekonomi. Kort därpå fick hon som anställd i Skandinaviska Kreditaktiebolaget rika tillfällen att praktiskt studera de fält, som hon utsett för sin vetenskapliga verksamhet. Följande år finna vi henne som Frænckelstipendiat i London, där hon under tio månader studerade vid London School of Economics och omsatte teorierna i praktik vid Barclays Bank. Vid hemkomsten var hon också väl insatt i engelskt bankväsen, inte minst en del av detsamma, som har med informationsarbetet att skaffa.

Vid sidan om sitt statistiska bankarbete hann hon sedan med sina licentiatstudier, vilka fingo en glän-

Men ödesgudinnorna hade annorlunda bestämt. Han fick inte tid att frigöra sig ur trollvärlden. Och in i det sista betraktades han av vardagsfolk som vidskeplig. Han hade bland annat en panisk förskräckelse för stora vatten. Särskilt Vättern. Och han hade ju all anledning därtill.

Novemberratten 1918 spelade han själv huvudrollen i sitt sista stora sagospel. Den sjöjungfru, som han själv skapat och älskade att framställa, drog honom då ner till sitt kalla drömslott på Vätterns botten, och ryckte för alltid penseln ur hans hand.

Dövas Väls Syateljé,

Linnégatan 22, 1 tr., ger arbete åt döva kvinnor. Beställn. av klänningar, kappor, barnkläd. o. all slags llnnesömn. Tillklippn. o. provn. utföres för dem, som önska sy sina kläder själva. Märkn. o. hälsöm såväl hand- som maskin. Konststoppn. o. silkesmaskning. Lagn. av alla slags kläder, herrkläder, linne, trikå, maskinstoppn. av duktyg, strumpstoppn. m. m. Öppet alla dagar 9—6, lörd. 8—2. Moderata priser. Vålgjort arbete. Tel. 60 50 01.

sande avslutning 1925. En ny Englandsresa, denna gång på ett stipendium från Vetenskapsakademien, blev nästa etapp. Under denna vistelse var det också, som hon började insamla materialet för sin doktorsavhandling, vilken likaledes kom till vid sidan om hennes dagliga bankmannagärning. Den blev ett digert verk på engelska, "A study of interest rates", och en februaridag 1929 försvarede hon den med glans i en lärosal i Stockholms högskola, där hon ett par år senare skulle bli docent. Om den nyutnämnde doktors vetenskapliga arbete skattades högt av de nationalekonomiska auktoriteterna i in- och utland, så värderade lekmanen hennes därpå följande arbete "Svenskt bankväsen i våra dagar" för dess populära och klara innehåll och utformning. Och när Skånska privatbankens 100-årsjubileum för tre år sedan skulle firas, kunde ingen anses lämpligare att skriva dess historia är just dr Kock. Senare har hon genom att nedskriiva Skånska Cementaktiebolagets historia blivit den svenska cementindustriens hävdateknare.

Karin Kock hinner det otroliga, skyndar från den ena uppgiften till den andra. Tillsammans med Gunnar Myrdal har hon behandlat Sveriges väg genom penningkrisen och därvid särskilt uppehållit sig vid det alltjämt aktuella ämnet "Hur Sverige tvingades att överge guldmyntfoten", hon har klarlagt "Sveriges handelsekonomiska läge" och "Roosevelts politik ur konjunktursynpunkt", hon bidrog som Cassels värdiga lärjunge med en utredning om Sveriges penningpolitik sedan 1931 i festskriften för den avgående läraren, och hon

håller just nu på med att avsluta undersökningarna om "Sveriges nationalinkomst sedan 1860-talet", ett verk, som väntas bli färdigt under loppet av följande år. Dessutom kommer säkerligen finansminister Wigforss att ha stor nytta av de utredningar, docenten Kock som en av de tre tillkallade sakkunniga — de båda andra äro professor Ohlin och riksdagsman Erlander — bedrivit rörande Sveriges ekonomiska läge. På hennes lott har fallit en analys av de två senaste årens konjunkturläge, en viktig faktor vid budgetens uppgörande.

I Akademiskt Bildade kvinnors Förening har klubban tidigare under flera år vilat i Karin Kocks hand. När Nationalekonomiska föreningen skall ha möte eller kongress, är det dess sekr. Karin Kock, som får bära en stor del av dagens tunga, när Radiotjänst behöver en expert, som skall leda nationalekonomiska kurser eller göra inlägg i nationalekonomiska diskussioner, faller valet osökt på henne, när 1933 års Valutasakkunniga skulle ha en sekr., föll det sig helt naturligt, att hon utsågs, när en nystartad veckotidskrift behöver en nationalekonomisk expert får hon uppdraget, och när en F.-B.-F.-krets önskar ett föredrag, är hon också redo. Kvinnan, som kan allt och hinner allt? Till och med att ha privatliv under några av dygnets tjugofyra timmar och som — åtminstone tidigare — förde nälen med flinka fingrar och hängav sig åt trädgårdsarbete med verklig fermitet.

M. v. K—w.

En klok husmoder använder

metallputsmedlet NICKOL

vilket icke innehåller frätande ämnen
men ändå gör allting blyxt blankt.

Engros: **HERMANN DERLIEN A.-B.**
STOCKHOLM Kungsgatan 3

COHNS

KEMISKA TVÄTT

Humlegårdsgatan 1—3. Tel. 67 55 44.
Observatoriegatan 12. Tel. 38 90 98.
Vattugatan 2. Tel. 10 77 72.

Ny litteratur.

En märklig livsskildring.

Basil Mathews: Jesu liv. Till svenska av Ingeborg Wikander. Kyrkans diakonistyrelsens förlag 1934. 534 sidor. Illustrerad.

TID EFTER ANNAN FRAMTRÄ-
da på bokmarknaden berättelser
med handlingen förlagd till Jesu tid
och med Jesus som huvud- eller bi-
person — av många orsaker vanski-
liga företag, som ej heller bruka lyc-
kas. Det räcker inte med enbart kun-
skaper och talang och de bästa avsik-
ter, det blir i alla fall lätt något halvt

Kvinnliga statstjänarens pensionering.

De kvinnliga kårsammanslutningarnas
centralråd har till K. m:t överlämnat en
skrivelse, i vilken uppmärksamheten fäs-
tes på vissa i samband med de nya bestäm-
melserna om de kvinnliga statstjänarnas
pensionering stående förhållanden, vilka
synas kräva en ändring i vissa punkter av
nu gällande avlönings- och pensionsstad-
ganden.

Det hemställes, att K. M:t skall förelä-
ga nästa års riksdag proposition om att
den nu i avlöningsreglementena för befatt-
ningshavare vid statsdepartement och vis-
sa andra verk samt för tjänstemän vid
postverket, telegrafverket, statens järnvä-
gar och statens vattenfallsverk förefintliga
bestämmelsen att kvinnliga befattningsha-
vare icke äga rätt att åtnjuta lön enligt
högsta löneklassen inom vederbörande löne-
grad måtte upphävas. Vidare föreslogs
proposition om att tjänstepensionsunderla-
get för de kvinnliga befattningshavarna vid
den civila statsförvaltningen skulle med
ändring av 1934 års bestämmelse faststäl-
las till samma belopp som gäller för man-
liga befattningshavare inom resp. löne-
grader.

Eder kappa, dräkt, complé

sys av skicklig skräddare under garanti,
30—40 kr. Renoveringar — moderniseringar.
Fina ref. Beställ tid. 32 32 05.

och oäkta över detta slags böcker,
sentimentalitet och sötaktighet smyga
sig gärna in, det brister ej sällan i
finkänslighet och vördnad inför den
höga personlighet, som man avser att
belysa eller förklara, men som ofta
blir varken tydligare eller klarare än
den var förut. Läsaren behöver inte
vara särskilt granntyckt för att inför
dylika försök lämnas helt oberörd,
om han nu inte rent av vänder sig
bort med avsmak. Hela genren har
råkat i vanrykte. En ny exponent på
området, såsom ovanstående arbete,
inger en på förhand tanken att man
icke kommer att kunna acceptera.

Givetvis alltså utan större förvän-
tan gick anmälaren till läsningen av
Mathews' bok. Gedigenheten av så-
väl hans som översättarens namn,
författarens många palestinsiska
reseår, det stora antalet värdefulla
medarbetare, allt detta tillsammans
ingav visserligen trygghet i fråga om
personlig och djup inlevelse i samt
vetenskapligt skolad bearbetning av
materialet, men utgjorde dock ingen
som helst garanti för förefintligheten
av en berättarekonst, utan vilken,
om än för övrigt allt annat fanns som
behövdes, en bok av detta slag faller
helt till marken.

Det må genast sägas, att Mathews
på det fördelaktigaste skiljer sig från
föregångarna, ja långt mer än så.
Helt fri från de nyss påtalade oarter-
na, skapar han ett verk av stor inre
och yttre skönhet. Den bild han teck-
nar såväl av huvudpersonen, Jesus,
som av miljön är rik och uttrycksfull,
den är av en styrka och omedelbar-
het, som kommer läsaren att glömma
de snart två tusental av år som ligga
mellan då och nu. Författaren är även
en naturskildrare av rang. Då man
slutat boken, förefalla de främmande

För resande till Stockholm
rekommenderas

K. F. U. K-FÖRBUNDETS
NYINREDDA HOSPITS

Birgerjarlsg. 27 (OBS! vid Engelbrektsplan)
Spåravn 5 dir. från Centralen. Tel 11 07 25.

landskapsbilderna i deras strålande orientalska färgprakt vara för alltid inpräglade i ens själ. Omfattande och grundligt vetande blir oförmärkt läsarens egendom. Över evangeliernas svårbegripliga ställen kastas ljus, även skenbara motsägelser finna sin lösning, allt tack vare författarens ingående kännedom om fordomtimaliksom nutida judiska tänkesätt, levnadsvillkor, seder och bruk. Varsamt äro luckor fyllda, smådrag anbragta, som främja sammanhang och förståelse av det högdramatiska inre och yttre förloppet av Jesu livshistoria. Ehuru författaren hela tiden håller sig strikt till bibelns framställning, uppstår under hans händer det gamla och kända som i ny gestalt. Den leda och trötthet som ett ständigt upprepanande av samma formulering av ett än så högt innehåll för med sig för många människor måste försvinna inför denna skildrings ursprunglighet och daggiga friskhet. Den benådade författaren tycks vara i förbund med livets egen stora, evigt verkande förnyelseakt. Ingen förstukken propaganda irriterar. Här talas på samma sätt som blomman doftar: naturligt, enkelt, självfallet.

Den publik författaren i första hand vänder sig till är "moderna gossar och flickor". Ja, detta är en bok för dem: frasfri, verklighetskär och poetisk på en gång. Men genom sin höga intellektuella standard och sin konstnärliga halt når den vida längre. Egentligen har den adress till alla åldrar och alla slags människor. Särskilt präster och lärare måste här finna en klar och djup källa att ösa ur.

Översättningen är förstklassig, utstyrseln förnäm med ett tjugotal fina helsidesillustrationer. *Ester Nennes.*

Sådan är han.

“KVINNAN ÄR DEN BLYTYNGD, som drager mannen ner till helvetet”. ”Kvinnan är en avgrund av djuriskt oförnuft” — det är medeltidens munkar, som tala.

”Kvinnan har alltid i sin natur ägt en animal vildhet, som mannen hitills å sin sida på allt sätt och vis sökt neutralisera. — Det är som om kvinnans själ bodde i hatten. — Kvinnorörelsens altare är en liten futtig avlöningsmammons altare. Dess tempel är ett enkelrum med kokvrå” — det är den moderne mannen, som talar, gengångaren från medeltidens kvinnoföraktande munkar.

I ”Sådan är hon”, ett försök till spirituellt pamflett, har Eskil Sundström med benäget biträde av herrar Schopenhauer, Nietzsche, Byron m. fl. och mot bakgrunden av specifikt engelska förhållanden tecknat en vrågbild av det gåtfulla och sedan tidernas morgon en smula omstridda och av H. M. Mannen ofta omskrivna väsen, som kallas kvinna. I manlig självförgudning har han från sin maskulina höjd gett sig hän åt ett trångsynt generaliserande, som kommer en att fråga, vart han egentligen syftar. Om man nu tar honom på allvar!

Det ”ramaskri från allt vad kvinno-sakskvinnor heter”, som bokens reklamotis så hoppfullt förutser, kommer emellertid helt säkert att utebli. Den 300 sidor digra boken, där förf.

Framhåll, vad F.B.-F. betytt för landets kvinnor under olika tidsskeden! Sök intressera de unga för förbundets syften!

Fäst blivande medlemmars uppmärksamhet på den ringa ekonomiska uppoffring — i genomsnitt 33½ öre pr månad — ett medlemskap i F.-B.-F. innebär!

Tandteknikerelever

mottagas. Gedigen utbildning i modern kautschuk-, guld- och porslinsteknik.

CENTRALLABORATORIET,
Vallingatan 37, Stockholm.

KRANSAR

Gunnar Spångberg

67 48 30. Birgerjarlgatan 12. 61 23 45.
Stockholm.

söker övertyga oss om kvinnokönets naturliga låghet, framkallar på sin höjd ett litet roat och ironiskt leende på sina läsarinners läppar, ett "tänk, att han verkligen orkar åstadkomma slikt!"

Förf. säger bland mycket annat: "Men mannen måste styra. Ty världen måste styras med mod, sans, rätt-rådighet och vishet." Tycker monsieur, att det nuvarande världsläget bär vittnesbörd om att någon av dessa enligt hans uppfattning renodlat manliga dygder fått göra sig gällande? Bokens sens morale: om någon kvinnlig penna — till äventyrs inspirerad av mannen, vilket ju mera sällan händer! — skulle vilja analysera högstdensamme — fastän vad tjänar sådant egentligen till! — under titeln "Sådan blev han", så var så snäll och tag lärdom av de brister, som vidlåda hr förf. härovan. Glöm ej bort rättvisa, saklighet och vidsynt-het!

Eskil Sundström: Sådan blev hon, Albert Bonnier.

En debut.

Det torde vara få debutanter be-skärt att framträda så fixa och färdiga i sitt första verk som Irja Bro-wallius gör med sin novellsamling *Vid byvägar och älgstigar*. Dessa folklivsberättelser från Närrike — titeln är inte på långt när så lyckad som innehållet — röja en varm inle-velse och ett sinne för det folkliga kynnets finaste nyanser, som man knappast väntade sig finna hos en infödd storstadsbo. Rörande och be-tagande är hennes barnberättelser, vittnande om en psykologisk skarp-blick, som förmår tränga långt under ytan, välgörande är hennes hu-

mor och okonstlade stil. En debutant, som man gärna vill återknyta be-kantskapen med.

Irja Brovallius: *Vid byvägar och älgsti-gar*. Albert Bonniers förlag.

Lyrik.

Erik Lindorm har efter tolv års tystnad gett ut en ny diktsam-ling. Den är typisk Lindormsk med hans heta pulsslåg och varma förstå-else för allt och alla. Han skildrar tillvaron med ett vardagens språk, som visserligen ibland kan inbjuda till en och annan platt vändning som denna:

När jag härom natten
steg upp för att dricka vatten
och smög mig förbi din bädd,
jag hajade till och blev rädd

men som också kan utlösa sig i ton-gångar av poetisk inlevelse och sug-gestiv åskådlighet. "Invaliden" bevi-sar detta:

"Jag är en vanställd krympling
från kärlekens land.

Jag sträcker ut min hand
med såriga ögon och hjärtat i
band.

Jag kånkar positivet i regn och i
vind.

Jag bär en plåt på bringan: "Jag
har varit blind" — — —

Och man blir varm om hjärtat av en passus som denna i dikten "Min tolvåring", där det heter:

— — —
"Mig var det förmenat, och därför
nu

jag hårt som i kramp dig kramar.
Du skall få dess mera värme, du,
så aldrig dig kölden förlamar.

Jag ville ge dig allt varmt och gott,
som själv jag borde få smaka.

F. V. O:s Slöjdavdelning

Sveavägen 40, Stockholm — Tel. 20 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,

GOSS- och BARNKLÄDER

MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Spädbarnshemmet EURENII MINNE

— Tillhörande Stockholms stad.

Elever mottagas för praktisk och teoretisk undervisning i spädbarnsvård och vad därtill hör. Varje kurs varar 4 månader. Prospekt erhålles på begäran hos hemmets föreståndarinna, **Skänegatan 118, STOCKHOLM**. Telefon 403119. Kursen berättigar till Inträde i Svenska Barnsköterskeföreningen.

Det är som ett under. Fast intet man fått, så kan man ge allting tillbaka.”

Erik Lindorm: På marsch, Albert Bonnier förlag.

År och människor

har Julia Svedelius kallat sina memoarer, där hon underhållande och fångslande skildrar intryck och upplevelser. Ett stycke sörmländsk herrgårdshistoria från den tid, som av mången alltjämt kallas den gamla goda, åtskilligt, som hör kulturhistorien till och ett rikt galleri av intressanta personligheter — det är kontentan i det pärlband av minnen, som Julia Svedelius har skänkt oss. Den äkta glansen har förlänats dessa pärlor av författarinnans varma hjärtelag och okonstlade berättartalang.

Julia Svedelius: År och människor. Natur och Kultur.

Insänd litteratur.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG:

Erik Asklund: *Fanfar med fem trumpeter.*
Irja Browallius: *Vid byvägar och älgstigar.*

Annalisa Forsberger: *Barmhärtighetens tempel.*

Lennart Karlfeldt: *Stenhamra by.*

Gertrud Lilja: *Stundom en idyll.*

Erik Lindorm: *På marsch.*

Alice Lyttkens: — *kommer inte till middagen.*

Sven Löfgren: *Apoteket Pantern.*

Olof Seger: *Så är livet.*

Annie Åkerhielm: *Brudslöjan.*

HUGO GEBERS FÖRLAG:

Elswig Thunberg: *Mitt hem är min borg.*

Österrikes kvinnor.

HUR HAR LIVET GESTALTAT sig för Österrikes kvinnor efter den senaste tidens kritiska händelser? Har efterkrigsårens gråa tristess, som drabbat henne hårdare än kanske andra av hennes medsystrar, förmått beröva henne den charme och den naturliga livsglädje, som varit så utmärkande för henne? Nej, hon är alltjämt echt wienersch, men hon har nu mer än någonsin funnit sin plats i samhällsarbetet. Hon kombinerar äktenskap, moderskap och arbete med medfödd, konstnärlig talang, och — hon kämpar en uthållig kamp för att få behålla alla sina rättigheter. Även i Österrike går nämligen den allmänna tendensen ut på att kring-skära de gifta kvinnornas rätt till arbete.

Nya kvinnoorganisationer ha uppstått på senaste tiden. I »Die Vaterländische Front», som ju är en officiell institution under vicekansler Starhembergs ledning, har sålunda upprättats en avdelning för Mutter- und Kinderhilfe, vilken förestås av fru Mina Wolfring. Denna energiska dam sörjer för att tiotusentals wienerbarn komma ut på landet under sommaren och att trötta husmödrar också beredas välbehövlig rekreation. Medan mödrarna vila sig, uppehålls deras arbete i hemmen av en stab socialarbetare. Fru Wolfring arbetar också på att få till stånd en »moderskola», ett institut, där

E. Arnot Robertson: *Även i de bästa familjer.*

J. A. LINDBLADS FÖRLAG:

Nanna Lundh-Eriksson: *Mors klöverblad.*

Elsa Nelson: *Skogen göres lövegrön.*

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG:

Ebba Langenskiöld-Hoffmann: *Solstrålar och sommarskyar.*

Mödrar!

Vid sjukdomsfall, resor eller andra tillfällen, då Ni ej själva kunna giva barnen den vård Ni önska, kunna Ni ej ordna för dem på bättre sätt, än sända ut dem till **Fru Kåhres barnpens.** å N:a Lidingö, hälsobr. skogs- och saltsjöluft. 18 min. resa. Inack. på dygn, vecka, mån., år. Moderl. omvård. ex. sköt. Godkänt av K. B. Läkareret. Prospekt. Tel 651201

Tandläkare T. Lagerholms TANDKLINIKER

DROTTNINGGATAN 50

Vid Klarabergsgat. Tel. 100448

RINGVÄGEN 123

Härnet Götgatan. Tel. 408484

Öppet 9-7, lörd. 9-4

Kostnadsfri rådgivning.

nationens kvinnor skola lära sig bli goda mödrar och söker samtidigt intensivt tillbakaslå varje angrepp mot kvinnornas rätt till arbete och innehav av högre tjänster, läser man i en artikel i Norges Kvinder.

I samma människovänliga anda ha de fem största kvinnoorganisationerna i Österrike slagit sig samman till en Frauennotdienst under ledning av förbunds-presidenten Miklas' hustru. En protestantisk, en katolsk och en judisk förening ha etablerat samarbete med Bund Österreichischer Frauenvereine och Österreichische Frauenschaft. Mottot lyder: Ich für dich, och deras sociala insats för olika hjälpbehövande kategorier i samhället lär vara storartad, baserad som den är uteslutande på privata initiativ och resurser.

Hovrådet dr Maria Maresch har i det nya Österrike öppnat ett Institut für Lebenswirtschaft, under vilket flickornas utbildning sorterar i undervisningsdepartementet. Det är tillgängligt endast för akademici. Vidare ha vi de österrikiska kvinnornas nationalråd, en avdelning av yrkeskvinnors klubb och av de akademiska kvinnornas internationella förbund. Till sist bör också nämnas, att ett kvinnoparti har skådat dagens ljus i Österrike, vars huvudsakliga strävan går ut på att få husmödrarna erkända som en yrkesarbetande kår, så att de också måtte kunna bli representerade i det blivande ständerrådet, det högsta uttrycket för folkrepresentationen.

FÖRBUNDSMEDLEM!

Låt ej jubileumsåret gå till ända utan att Ni tillfört förbundet en ny medlem!

Sprid kännedom om F.-B.-F:s tidskrift **HERTHA!**

Zanders Damfrisering.

Stan's elegantaste — rekommenderas.
JOHN ZANDER, Frisörmästare
Guldm. o. Dipl. Paris, Wien, Berlin,
München.

Humlegårdsg. 22, 1 tr. Tel. 62 16 16.

Man spricht deutsch.
English spoken.

Nya förbundsmedlemmar

F a l u n: fru Judit Holst.

H e d e m o r a: fru Ingrid Olsson.

K a r l s t a d: fru Vivan Burman, fröken Karin Ericsson, fru Maja Svensson.

L u n d: fröken Hulda Berger, fru Gerda Hansson, lektor Hildur Ljungdahl.

M a l m ö: fru Hanna Bruzelius, fru Calla Bohman, fru Elsie Cavalli, fröken Maria Giese, fru Elly Gislander, fru Ester Hillstedt, fru Elvira Holmberg, fröken Karin Holmberg, fru Anna Jerdén, fru Gert-rud Lignell, fru Elin Ljungman, fru Lili-an Nordkvist, fru Gerda Persson, fru Frida Prag, friherrinnan Stina Rappe, fru Gunhild Roos, fru Ellen Johnsson-Sjöberg, fröken Elna Sjöholm, fru Themner, fru Anna Thuring, fru Elisabeth Weibull, fru Märta Viberg, friherrinnan Ebba Wrede, fru Hilma Åberg.

M a r i e s t a d: fröken Gerda Berg, fröken Helga Ehnström, fröken Anna Forsberg, fru Ingeborg Hellman, fru Ella Holmblad, fru Torborg Ljungström, fröken Mattis Strinlund.

N o r r k ö p i n g: fröken Frideborg Ahnmark, fru Ellen Aarflot, fröken Astrid Bergegren, fröken Waldy Bergegren, fröken Inga Brunnander, fröken Vivan Bäckström, fru Karin Cahp, fru Elisabeth Carlsson, fru Gertrud Fischer, fröken Margareta Fornander, fröken Ingeborg Gustafsson, fröken Brita Hallengren, fru Valborg Laurent, fröken Anna Lindén, fröken Elsa Lindén, fröken Brita Lindström, fru Bertha Meurling, fröken Signe Mobeck, fröken Gunnel Månsson fröken Karin Sandberg, fröken Lisbeth Ydrén.

S t o c k h o l m: fröken Elsa Berggren, fröken Maja Bergius, fröken Karin Bernstrand, doktor Sigrid Björkquist-Wolontis, fröken Ingrid Björkström, fröken Louise Blomstedt, fröken Lisa Bratt, fru Kerstin Edvall, fröken Ester Gelin, fru Märta Gär-

Norrköpings Stuvlager

Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm.
Ingen butik. Inga omkostn. DETTA OR-
SAKEN TILL VÅRA BILLIGA PRISER

F.-B.-F.-kretsarna.

Gävlekretsen höll den 5 okt. under fru Anna Klingbergs ordförandeskap på S:t Ansgars hus sitt första sammanträde för hösten. Fru Gerda Serrander gav en intressant redogörelse för förbundets 50-årsmöte den 4 april i Stockholm, varefter Fru Mia Leche-Löfgren höll ett föredrag med titeln "Människor på resa".

Efter det med livlig tacksamhet mottagna föredraget avslöts det talrikt besökta sammanträdet med tesupé.

Halmstads kretsen anordnade den 30 sept. tillsammans med andra kvinnoföreningar ett offentligt föredrag av doktor Ruth Grubb från Växiö om sexualundervisning i hem och skola. — Den 9 oktober höll fröken Edit Johanson föredrag med balloptikonbilder om passionsspelen i Oberammergau sommaren 1934. En docka i äkta halandsdräkt, förfärdigad av fröken Anna Ljungberg och fru Anna Forthmeier-Johansson, skall lottas bort till förmån för kretsens kassa.

Hälsingborgskretsen hade den 8 okt. föredrag av doc. Karin Kock om Spekulationens betydelse. Med stort intresse togo åhörarna del av hennes utmärkta föredrag.

Den 25 och 29 okt. har fru Ester Lutteman hållit en serie föreläsningar (3 st.) om Etiska nutidsfrågor i belysning av Oxfordgrupprörelsens principer. Intresset för dessa föredrag har varit så stort, att salen varit fylld till bristningsgränsen, och åhö-

de, fröken Ellen Hamilton, fröken Karin Nordvall.

V a r b e r g: fröken Greta Nygren.

V i s b y: fru Dagmar Boreny, fröken Elsa Jansson, fru Blenda Lindström, fröken Bertha Sandberg, fröken Birgit Selmer.

rarnas tacksamhet var överväldigande. Efter föredragen ordnades samkväm, varvid tillfälle till frågor och diskussion gavs.

Karlskrona kretsen hade sin första sammankomst under hösten den 27 sept. Sedan ordf. grevinnan Carola Wachtmeister, hälsat de närvarande välkomna till vinterns verksamhet och lämnat meddelande om språkkurser och diskussionsklubbar m. m., överlämnades ordet till fru Ingegerd Ingvar Lund som i ett föredrag: "En månad i Sovjetryssland" gav en mångsidig och livfull bild av det nya Ryssland. Vid efterföljande samkväm bidrog fru Astrid Gyllencrantz med musik.

Den 30 oktober samlades åter kretsens medlemmar, denna gång under v. ordf. fröken Anna Jönssons ledning. Fru Alma Falk från Kalmar berättade om: "Fågelforskning och fågel skydd", särskilt skildrande den stora fågelstationen i Rossiter i Ostpreussen. Det intressanta föredraget illustrerades med skioptikonbilder. Vid aftonens samkväm bjöds på sång av fröken Sonja Ericsson, ackompanjerad av fru Märta Olsen.

Båda gångerna har kretsen samlats i Frimurarhotellets festvåning.

Karlstads kretsen sammanträdde den 12 okt. på Stadskällaren. Sedan v. ordf. fru Gardell, öppnat mötet med några välkomstord, höll lektor Karin Ringenson ett kåserande anförande om Ord och ting, vilket i mycket hög grad fångade åhörarnas intresse.

Efter supén läste fru Gardell brottstycken ur ett par nyutkomna böcker.

Kristianstads kretsen hade d. 25 okt. anordnat föredrag på Industrihotellet, varvid fil. lic. Ingegärd Henschen-Ingvar talade om "En månad i Sovjet-Ryssland". Fru Elsa Nordlund tackade å de

Edw. Berggrens Elevatelier

David-Bagares gata 9-11 3 tr.,
Stockholm.
Tel.: 10 45 33. Privat 20 55 33.

Teckning. Målning.

Elever mottagas under hela
studieåret.

NYPONSOPPA
på 10 minuter med
Novums Nyponmust

Delikat och billig mat

närvarandes vägnar för det intressanta och givande föredraget.

Lundakretsen hade den 10 oktober sitt första sammanträde för hösten å Grand Hotell.

Sedan ordföranden fru Eklundh något skisserat höstens program vars kulmen torde bli jubileumsfesten i december till firande av förbundets 50-åriga och lundakretsens 25-åriga tillvaro, överlämnades ordet till fröken Signe Wennberg, Helsingborg. "Hur väcka kvinnornas intresse för samhällligt arbete?" var ämnet för hennes inledningsföredrag. Sakligt och medryckande skildrades Helsingborgskretsens målmedvetna och fruktbringande arbete för denna kvinnörelsens viktiga uppgift.

Stimulerade av denna redogörelse deltog åhörarna livligt i den därpå följande diskussionen som mynnade ut i en allmänt uttalad önskan att man i lundakretsen skulle bilda en diskussionsklubb, där mötesteknik skulle inläras och samhällliga frågor debatteras. Ett 30-tal medlemmar antecknade sig omedelbart för klubben.

Mötet var talrikt besökt, och man hade glädjen hälsa flera nya medlemmar välkomna i föreningen.

Malmöskretsen hade den 10 oktober sitt första sammanträde för hösten under fru Elisabeth Quensels ordförandeskap. Aftonens föredrag, "Några intryck från vår resa till Ryssland via Finland sommaren 1934", inleddes av fröken Verna Callmer, som lämnade en intressant skildring av resan, vilken åskådliggjordes genom otaliga bilder. Doktor Greta Muhl ägnade sin beskrivning åt de inblickar, turisterna kan få i det återuppbyggnadsarbete, som av sovjet bedrivs i det ryska samhället. En utställning av ikoner, rysk konstslöjd och rese-skisser — de senare utförda av fröken Callmer — belyste ytterligare föredraget.

Efter sammanträdet följde samkväm.

Mötet var talrikt besökt och omkring 25 nya medlemmar inskrev sig.

Mariestadskretsen hade den 28 sept. allmänt sammanträde och samkväm å hushållsskolan. Fröken Langenheim redogjorde för årsmötet i Stockholm. Efter sammanträdet följde en livlig diskussion om gift kvinnas förvärvsarbete.

Nyköpingskretsen hade den 1 okt. anordnat höstens första sammanträde i Kommunala Flickskolans nyinredda lokaler. Därvid höll fru Mia Leche-Löfgren ett fängslande föredrag över ämnet: "Männskor på resa. Intryck från en resa i tropikerna." Det blev ej en vanlig reseskildring utan lika mycket en psykologisk och social studie av stort intresse. Ordf., fru Klara Gullstrand, framförde de närvarandes tack. Sedan skolans lokaler tagits i betraktande, avslutades samkvämet med tesupé.

Stockholmskretsen höll den 18 okt. ett talrikt besökt möte på Årsta, varvid fil. dr Hanna Rydh höll ett intressant och medryckande föredrag betitlat "I stora städer, bland moderna människor och djupa urskogar i det väldiga Brasilien", beledsagat av skioptikonbilder.

Visbykretsen samlades den 26 oktober på residenset, varvid fru Gertrud Rodhe höll ett synnerligen intressant och instruktivt anförande om förhållande i Saar just nu både vad beträffar natur, industri och folkliv, samt även berörde de politiska förhållandena inför den stundande folkömröstningen.

Ystadskretsen hade sitt första kretsmöte för hösten den 12 okt. Det hade anordnats ett offentligt föredrag av fil. lic. Ivar Harrie om "Tragedihjältinnor". En talrik publik hade infunnit sig, som med stort intresse åhörde det fängslande, spirituella föredraget.

Ellen Andersons Pensionat
Vallingatan 38. Stockholm. Tel. 103297.

Rekommenderar sina trevliga tysta rum med varmt och kallt vatten, Sällskapsrum. 1:kl. kök. Låga priser för gäster på längre tid.

Conrad Ahlberg

Bryggaregatan 7

MÖBLER, MATTOR,
SÄNGKLÄDER,
GARDINER M. M

Reela varor!

Billiga priser

U T I F R Å N.

I det tredje riket

ha kvinnornas möjligheter att studera reducerats till ett minimum: högsta tillåtna antalet studentskor lär ha fastställts till 1,500.

I Frankrike ger man kvinnorna professorer men ej — rösträtt. Sålunda har fil. dr m:me Durry utnämnts till professor i franska språket vid universitetet i Caen.

I Ungern få kvinnorna rösträtt och bli valbara först vid 30 års ålder. De bli myndiga vid äktenskaps ingående, männen vid 24 års ålder.

För första gången under sin 400-åriga tillvaro har Royal College of Physicians i London kallat en kvinnlig medlem. Den utvalda är dr Helen M. Mackay, som 1920 sändes till Österrike för att studera engelska sjukan som en följd av krigets och efterkrigsårens brist på föda.

Kemal Pascha är minst av allt motståndare till kvinnornas strävanden. Enbart i Angora och Istanbul finns det 12 kvinnliga advokater, 8 läkare, 5 kemister, 20 professorer. I de officiella verken tjänstgöra 800 stenografer och maskinskriverskor för att nu ej tala om de 1,500 privat-affärsanställda.

Negerslaveriet är upphävt, men ännu säljas japanska småflickor av sina föräldrar

Därefter behandlades en del föreningsangelägenhet med meddelanden om planerade kurser, varefter mötet avslöts med samkväm.

Östersundskretsen hade den 8 november sin första sammankomst för hösten. Fru Stina Aronson gjorde därvid ett utmärkt väl sammanfattat referat av Ebba Theorin-Kolares bok "Kvinnan och det lyckliga livet". Bokens ämne lockade därefter till en mycket animerad diskussion.

Tesupé följde.

till agenter. Marknadspriset lär variera mellan 100 och 300 yen och tillgången är störst i de av krisen hårdast drabbade jordbruksdistrikten. 51,000 unga kvinnor falla under den reglementerade prostitutionen. Enligt den officiella statistiken.

Y. W. C. A. i Kina, d. v. s. Kinas K. F. U. K., räknar 12,000 medlemmar. Man har etablerat en 4-årsplan, som bl. a. omfattar studiet av statens styrelse, av medborgarrätt, nationella och internationella frågor, äktenskapets och hemmets problem, födelsekontroll och rashygien.

Bland Indiens manuella arbetare utgöra kvinnorna det ej oansenliga antalet av 49 miljoner, huvudsakligen gifta kvinnor.

I Chile ha vid det senaste kommunalvalet kvinnorna för första gången gått till valurnorna. Man får hoppas, att den utsträckta rösträtten ej låter vänta på sig alltför länge.

På Filippinerna ha kvinnorna med 22 röster mot 18 förlorat sin rösträtt. Den huvudsakliga anledningen uppges vara de extra kostnader, ett kvinnligt valdeltagande medför.

En av de australiensiska delegaterna vid N. F:s septemberassembleé var mrs. Cladue Couchman.

Nya Zeeland har höjt äktenskapsåldern till 16 år, från 12 år för flickor och 14 för ynglingar. Även kvinnliga präster få numera fungera som vigselförrättare.

Från äktenskapsmarknaden. Det finns många platser i världen där kvinnan köpes till hustru och där hennes pris regleras efter skönhet och arbetsförmåga. Mindre vanligt är det att en kvinna köper sig en man men det förekommer i vissa delar av Belutschistan. Priset på skapelsens herrar är dock skändligen lågt. Två paket tobak plägar vara det vanligaste, medan en kvinna kan kosta ända upp till två får.

Malajerna köper sig en hustru för några burkar skoputs. Det låter litet men är mera värt än det verkar därför att många malajer förtjäna sitt uppehälle som skoputsare i städerna.

S:t Ansgarsboden,

Malmskillnadsgatan 7, Stockholm C.
Postgiro 56537. — Telefon 10 96 92.
Beställn. mottagas. Postorder ombesörjes.
Bästa inköpskälla för kristlig konst i
alla utföranden.

Filips

Konditoriet för alla

Var Ni än bor kunna vi tack vare våra välbelägna butiker snabbt betjäna Eder.

Ni blir alltid belåten med inköpen i

FILIPS KONDITORI

Regeringsgatan 27—29. Best.-tel. 11 45 11.
Norrullsgatan 10. " " 38 62 94.

Talande siffror. Världskriget krävde 10 miljoner döda, 19 miljoner sårade, 10 milj. invalider. Kriget efterlämnade 9 milj. faderlösa barn och 5 milj. änkor. 10 milj. människor blevo hemlösa. 10 milj. fallna — det blev i genomsnitt 4 man i minuten, 240 i timman, 6,400 man per dag. Spår som förskräcka. Eller i alla händelser b o r d e göra det.

Holberg

visade redan omkr. 1722, att han förmådde höja sig över fördomar — som tyvärr ej alldeles utplånats tvåhundra år senare — att döma av följande strof:

*Den Lov, der lukker Kvinder ud
fra Embed og Bestilling,
saa grundig er som om et Bud
man udgav, at ej Twilling,
ej nogen, der har kruset Haar,
en Vorte ud i Panden,
hvis Ben, der ikke lige staar,
og rank som paa en anden,
der født var paa en Julenat
og andet saadant mere,
skønt han hos ham fandt Visdoms Skat
ej maatte Dommer være.*

Gynna Herthas annonsörer!

Fredrika - Bremer - Förbundets skola för kvinnl. yrkesutbildning

Norrländsgatan 20, Stockholm

HÖGRE KURS,
ett-årig utbildar arbetsle-
dare och yrkeslärare i be-
klädnadsyrket.

LÄGRE KURS,
två-årig, verkstadsskola i
klädsömnad.

FORTBILDNINGSKURS,
tre mån., för handarbets-
lärarinnor.

Prospekt sändes.

HERTHAS redaktionskommitté består, förutom av tidskriftens redaktör, av: Karin Fjällbäck-Holmgren Ida von Plomgren och Axianne Thorstenson.

En verklig njutningsdryck får Ni av

**Kobbs
Zaryana Té**

Obs.! Gul etikett

Erhålles överallt i originalförpackningar

å 75 öre, Kr. 1.25, 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET**. Redaktör: *Margareta von Konow*.

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postuppl.: 1/1 år kr. 5:—, 1/2 år kr. 2:75. Lösnummer 50 öre. Redaktion och expedition: 48 Klara bergsgatan, Stockholm. Redaktionstid: tisdagar och fredagar kl. 1—3. Telefon: 20 48 50. Expeditionen: kl. 11—4 varje söckendag. Telefon: 20 48 50, 10 27 62.

Smärtor

avlägsnas av Birkenstocks

“Fotbädd“

(lagligt skyddat)

Det vetenskapligt mest fulländade fotstödet (utan metall). Fjäderlätt. Rostar icke. Brytes icke. Kan genast bäras utan smärtor. Tvättbara. Fri provning. Fria fotvårdsråd.

E L A S T I - G Å N G
Nybrogat. 50. Tel. 62 85 00

A. BROBERG

MÖBLERINGSFIRMA
MÖBELARKITEKTBYRÅ

Utför individuella möbleringar.
Infordra förslag och anbud.
Regeringsgatan 59, 1 tr. (hiss)
Stockholm. Tel. 21 33 08.

La fleuriste

Malmtorgsgatan 6. - 20 62 96, 10 25 50

1884 — 1934

Villa Vettra

Flickpension

för huslig
utbildning

Börjar 15 sept. sin 3 månaders erkänt lärorika o. angenäma husmoders-, handarbets- och vävkurs, för bildade unga flickor. Vårkurs 1 febr.—15 maj. Fackutbildade lärarinnor. Valfria ämnen. God omvårdnad. Begär prospekt. Fru Elvira Giöbel, Hammar, Askersund.

”SIDENCARLSON”

AUGUST CARLSON

Drottninggatan 61.

— STOCKHOLM —

Regeringsgatan 40.

Specialaffären för

Siden, Sammet, Spetsar och Ylle

erbjuder ärade Damer ett fullständigt komplett och väl valt lager av alla moderna vävnader, enfärgade och mönstrade till kappor, klänningar, blusar och garneringar m. m. Gör oss äran av ett besök och låt oss visa vad som bjudes för

DAMERNAS ELEGANS.

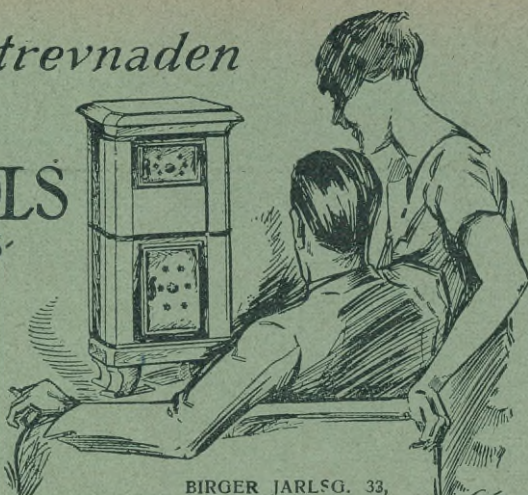
A
n
v
ä
n
d
s
u
n
d

Öka hemtrevnaden

med en

HANDÖLS
TÄLJSTENS-
KAMIN

Handöls Nya
Täljstens- &
Vattenkrafts
Aktiebolag

BIRGER JARLSG. 33,
S T O C K H O L M.
Tel. 11 01 80 — 205853.

S
v
e
n
s
k
e
l
d
s
t
a
d

damklänningar, barnklänningar
ateljé inga

inneh. i åqvist drottninggatan 67, 1 tr. tel. 219102

Nyhyttans

badanstalt

Läkare:

Dr B. Lundström, Nora.

Öppet hela året. Fysikalisk-dietisk kuranstalt med 35 års erfarenhet i behandling av reumatism, mag-, tarm- och nervlidande, högt blodtryck m. m. Skodsborgsmetod. Modern badavdelning. Rum med nutida bekvämligheter, 10 % rabatt under vintern. Utmärkta promenadvägar. Hög, torr barrskogsluft. — Pensionärer mottagas. Begär prospekt. Adress: JÄRNBOÅS (6 mil norr om Örebro). Telefon: 13.